

**Debreceni
Hunyadi János Általános Iskola**

**HATÁRTALANUL! PROGRAM
PÁLYÁZATI BESZÁMOLÓ**

„Hunyadisok Erdélyben”

HAT-KP-1-2024/1-001013

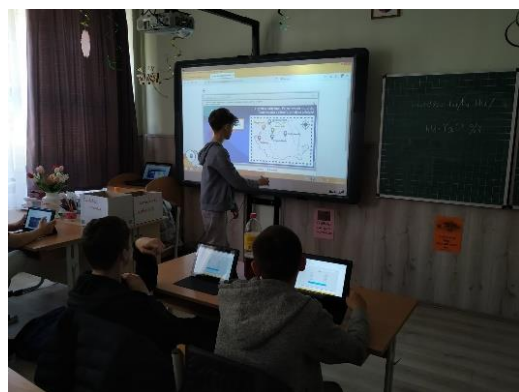
2025. 04. 08.–2025. 04. 13.

Debrecen
2025

A Debreceni Hunyadi János Általános Iskola ismét lehetőséget kapott arra, hogy elvigye a 7. évfolyamos diákjait kirándulásra a Határtalanul! program keretein belül Erdélybe, Székelyföld vadregényes tájaira. A mi csoportunkat a 7. b osztály tanulói alkották. A kirándulás április 8 és 13-a között zajlott. Az osztályból sajnos nem tudott mindenki eljönni, ezért néhány nyolcadikos tanuló és egy hatodikos kapott lehetőséget az utazásra. Kísérőtanáraik Császi Anikó és Székelyné Baksa Irén voltak. Habár fárasztó volt a 6 nap, és 13-án mindenki kimerülten tért haza, szerencsére a kísérőtanárok és a diákok mindegyike vidám, örömteli élményekkel gazdagabban térhetett haza.

Előkészítő órák:

Az osztály több osztályfőnöki óra keretén belül készült fel a tanulmányi útra. Előzetesen egy, a programokat átfogó PPT előadás keretén belül ismerhették meg a program részleteit és a történelmi hátteret.

Szó volt az elszakított országrészekről, a trianoni békeszerződésről, a történelmi határról, illetve a székely és az erdélyi kultúráról is. Ezek mellett még a „Határtalanul! Barangoló digitális tartalomtár” (<https://www.okosdoboz.hu/hu-HU/Hatarontuli>) nevű alkalmazást használva ismerhettek meg érdekességeket a helyszínekről, látványosságokról. Az izgalmas és érdekes feladatsorokat tableten, laptopon és digitális tábla segítségével oldották meg. Az előkészítő órák megtartása után tudással, motivációval, valamint nagy izgatottsággal felvértezve indulhatott útnak a csoport.

1. nap (04. 08. kedd):

A Grand Tours által biztosított buszok a Főnix Aréna parkolójába vártak minket. 5:30-kor volt a gyülekező. A korai indulás ellenére is a gyerekek szemében nem fáradtság, hanem izgatottság látszott. A többi iskola tanulói is időben és pontosan érkeztek meg. A tankerület, valamint a szervezők készségesen segítettek minket a csomagok felpakolásában, valamint a buszokon való elhelyezkedésben. A buszban a Debreceni Hatvani István Általános Iskola két

osztályával utaztunk együtt. Szerencsére a másik iskola kollégáival is zökkenőmentesen ment a kommunikáció és zavartalanul utazhattunk.

Az út során útba ejtettük Nagyváradot, a Királyhágót. A buszról megtekinthettünk a díszes cigánypalotákat. Az idegenvezetőnk egyes településeken való áthaladáskor és látványosságok megtekintésekor számos érdekességet osztott meg nekünk.

Bánffyahunyadon megtekintettük a református templomot, ahol Jakab Mihály Gyula parókus lelkész mutatta be a templom lebilincselő történetét.

A késő délutáni órákba megérkeztünk Korondra, ahol elfoglaltuk a szálláshelyünket a Forrás Panzióban. A fogadtatás nagyon szívélyes volt. A vendéglátóink mindenben segítettek minket. A szállás a festői Kárpátok ölelésében helyezkedett el. A szobák kiosztása után finom, hagyományos vacsorával fogadtak minket a szállásadók. Szerencsére az iskolánk másik két osztálya is velünk lehetett a szálláson, így sokat kártyáztunk, beszélgettünk, zenét hallgattunk az esték folyamán.

A játék és a pihenés után a megérdemelt alvás következett. A gyerekek nagy izgatottsággal várták a második napot.

2. nap (04. 09. szerda):

Másnap reggel ellátogattunk Székelyderzsre, ahol egy impozáns unitárius templomot mutattak be számunkra. A templom érdekessége, hogy tatárjáráskor rengeteg embernek adott menedéket, valamint sikeresen visszaverte a támadó tatárokat is. Ezután az utunk Fehéregyházra a Petőfi Emlékmúzeum és Emlékparkhoz vezetett. Az emlékparkban megkoszorúztuk a Petőfi-szobrot, ahol magával ragadó előadást hallhattunk Szabó József úrtól az emlékhely létesítésének körülményeiről, Petőfi életéről és életének utolsó napjairól. Úticsomagunk elfogyasztása után Bözödújfalú felé vettük az irányt, valamint a bözödújfalui emlékparkot tekintettük meg. Itt ismerhettük meg a falu sanyarú sorsát az idegenvezetőnk tolmácsolásában, melyet a tanulók

síri csöndben hallgattak végig.

Elmesélte nekünk, hogy egy volt bözödújfalui lakos, Sükösd Árpád által 1995-ben egy siratófal készült, ahol a helyiek minden év augusztus első szombatján összegyűlnek megemlékezni az elhunytakról. Megtudtuk, hogy egy alulról szerveződő kezdeményezés formájában létrehozták a

Bözödújfalúért

Egyesületet,

melynek célja, hogy ne felejtsek el a falu történetét, illetve emléket állítsanak azokért, akik sokat tettek a falu megmentéséért, valamint a falu kulturális örökségének továbbítása is céljuk. A későbbi években a siratófal mellé egy kiállítás keretein belül az egykori faluról képek kerültek ki, majd egy harangot állították ki, ezzel is megemlékezve a

településről. Az emlékpark területén elhelyezésre került egy kopjafa-falu is, amelyekre a falu házszámai kerültek fel ezzel, valamint elhelyezkedésükkel is szimbolizálva az elárasztott falu utcáinak és házainak régi helyeit.

Ezután az utunk Kőrispatakra vezetett, ahol a „szalma-útján” vezettek minket körbe. Itt a

szalmafeldolgozás, a szalmakalap, valamint a szalmából készített dísz tárgyak elkészítésének a módját fedezhettük fel. Megmutatták nekünk, hogyan lesz néhány szalmaszálból angyalka, könyvjelző, kalap vagy éppen csillag. A gyerekek saját kezűleg is elkészíthették a saját tárgyaikat, valamint az osztály minden dísz tárgyból kapott 1-1 darabot emlékül. Megtudtuk, hogy a szalmakalap-készítés több évtizedes múltra tekint vissza, és a falu kiváló minőségű kalapokat készít. A kalapkészítés menetének megtekintése után finom lángost fogyaszthattak a gyerekek, majd a helyi ajándékboltban lehetett

kézműves ajándéktárgyakat vásárolni.

A sűrű programok után fáradtan, de jó emlékekkel tértünk vissza a szálláshelyünkre, ahol jól megérdemelt, finom vacsorával vártak minket. Azonban a napunk még nem ért véget. Este folklórprogrammal vártak bennünket a Korondi Magyar Nyelvű Általános Iskola tanulói. A folklór est alatt bemutatták tehetségüket a Korondi Fúvószenekar tagjai, akik modern zenéket dolgoztak át. Majd a helyi néptáncsoport nyugőzött le minket tánc tudásával. Osztályunk egy ajándécsomaggal köszönte meg a fellépőknek, hogy betekintést nyerhettünk kultúrájukba. Ezután a táncoskedvűek felmehettek a színpadra néhány egyszerű néptánc lépést tanulni. Majd az összetartozás jegyében közös énekléssel zárult a program.

Közösen elénekeltük az Ismerős Arcoktól a Nélküled című számot, valamint a Székely himnuszt is. Az est végén minden résztvevőnek fánkkal kedveskedtek.

A folklór est és tánc ház után fáradtan tértünk haza a szállásunkra.

3. nap (04. 10. csütörtök):

Első állomásunk Farkaslaka volt, ahol Tamási Áron sírját koszorúztuk meg, valamint megtekintettük az író szülőházát is. A helyi idegenvezetőtől megtudtuk, hogy Tamási Áron szegény, székely földműves család gyermeke volt. Parasztházuk egyik szobáján tíz testvérével osztozkodott, a másikban nagyszülei éltek. A testvérek közül csak öten érték meg a felnőttkort, és szinte mindenki biztosra vette, hogy Tamási Áron viszi tovább a család gazdaságát. De ez nem így lett, mivel egy baleset folytán elveszítette a hüvelykujját,

ezért szülei

kitanították. A „szerencsétlenség” voltaképpen szerencsét jelentette: kitört a paraszti társadalomból, korának úri székely embere, népi írója lett, aki az utókorral is megismertette Farkaslakát, kapaszkodót adva ezzel falusi társainak.

Utunk következő állomása a helyi kürtőskalács-készítőkhöz vezetett. Itt megismerkedtünk a hagyományos, erdélyi kürtőskalács elkészítésével, ezen felül a kialakulásának történetével is. Érdekes volt, hogy kürtőskalácshoz hasonló ételeket már az ókorban is készítettek. A bemutató után mindenkit megajándékoztak egy-egy kürtőskaláccsal is, mely nagyon jól esett a sétálás után.

A finom étel elfogyasztása után visszaúton Korondra megnézhattuk a faszénégetők boksáit.

Korondon a sófeldolgozást mutatták meg nekünk, itt vicces és érdekes módon ismerhették meg a tanulók a parajdi só útját a bányából az asztalig. Saját kezűleg tapasztalhatták meg a gyerekek a só egészségre gyakorolt hatását, mivel a sóvágás bemutatása során belélegezhatték a sófelhőt. Ezután mindenki kapott fejenként 1 kg parajdi sót, amit majd otthon az ebédhez elfogyaszthatnak. A gyerekeknek volt lehetőségük vásárolni is a sóból készült termékekből,

hiszen a feldolgozó melletti kis ajándékboltban kedvükre válogathattak.

Ezután következett az ebéd, melyet már Korondon fogyasztottunk el. De nem is akármilyen ebéddel vártak minket, hiszen az egyik kenyérsütő család vendégelt meg minket. A család hosszú évek óta foglalkozik pityókás vertkenyér-készítéssel, valamint házi szörp és gyógynövényes tea előállításával. Ezekből nem voltak restek kínálni is minket. Ezek mellett még

házi készítésű sajtokkal, szalonnával, lekvárral és zsírral is kínálták minket. A gyerekeknek volt lehetőségük vásárolni is ezekből a termékekből, ezzel is támogatva a helyi termelőket.

Sajnos az időjárás kedvezőtlenre fordult, ezért el kellett halasztanunk a délutánra tervezett programjainkat. Helyettük a szállásra visszaérve közösségépítő játékokkal, beszélgetéssel töltöttük a nap hátralévő részét.

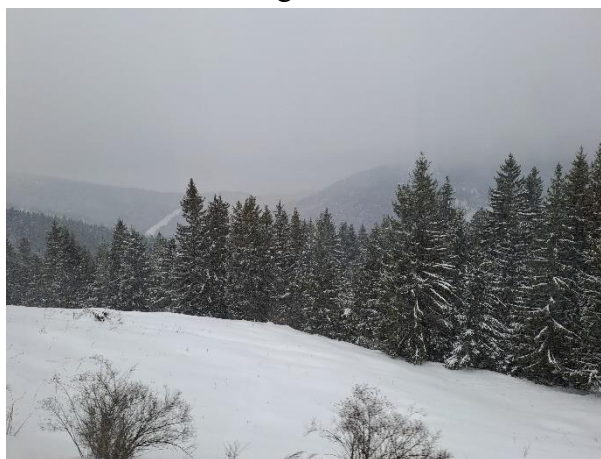
3. nap (04. 11. péntek): A nap Szabó Magda gyönyörű versével indult, melyet nagy átéléssel az idegenvezetőnk mondott el. Különös hangsúlyt kapott egy erdélyi ember szájából és anyaországiként hallgatva. A vers címe: Hinni. Érdemes elolvasni!

Az ezeréves határra tartva, izgalmas kalandba keveredtünk. Mivel sűrűn hullt a hó, a kanyargós út teljesen eljegesedett, az autók egyre megfontoltabban haladtak, majd kétségbeesve leálltak és vártak a megmentő sósórára. A mi

sofőrünk
azonban ura
volt a

helyzetnek, brilliánsan kormányozva haladt a cél felé. A csodálatos hófödte hegyek és tájak kárpótoltak bennünket az átmeneti kellemetlenségekért.

A napunk következő programja a csodaszép csíki vidék táján volt. Meglátogattuk a Csíki Sör Manufaktúrát, ahol a gyerekek a chipsgyártás folyamatát, a pityókafeldolgozást, a kísérőtanárok közül néhányan pedig a Csíki Sör elkészítési procedúráját tekinthették meg. A gyerekek, valamint a kísérő tanárok is kaptak 1-1 csomag chipset melyet nagy örömmel fogyasztottak el az út során. A gyárlátogatás után lehetőség volt venni a termékekből a közeli, csíki termékeket árusító boltból.

tudja őket befogadni.

Csíksomlyón mi is látogatást tettünk a csíksomlyói Mária Kegyetemplomba, mely magával ragadta a csoportot. A kegytemplom a magyarság egyik legnagyobb zarándokhelye és egyúttal legfontosabb kultúrtörténeti emlékhelye is. A templom története már a 15. századra nyúlik vissza. A templom legértékesebb része az oltárnál található Szűz Mária a kis Jézussal ábrázoló szobor, mely 2,27 méter magasságával a világ egyik legnagyobb kegyszobra. Az idelátogatók hódulatukat fejezik ki azzal, hogy megcsókolják, megsimogatják a szobor lábát, vagy éppen hozzáérintik a kegytárgyaikat. A diákok is nagy érdeklődéssel nézték a szobrot, volt olyan, aki szintén tiszteletét fejezte ki érintés vagy egy ima által.

A kegytemplom után keletre vezetett utunk. Egészen a Gyimesekig mentünk, ahol Bilibók Ágoston a helyi magyarok lelkes képviselője volt az idegenvezetők, aki elmondta, hogy itt élnek a csángók. Megtudtuk, hogy a csángók egyrészt a Moldvába menekült, másrészt az Erdélyben maradt székelyektől származnak. A csángók sajátos archaikus kultúrával és beszéddel is rendelkeznek.

Gyimesek mellett megnézhattuk az Ezeréves határt Gyimesbükkön. Kifejezetten

érdekes volt a gyerekek számára az idegenvezető beszámolója a történelmi Magyarországról és annak elcsatolásáról. Elmondta nekünk, hogy manapság már az Ezeréves határ legfontosabb, kézzel fogható szimbóluma a 30-as vasúti őrház, amely a román-magyar állam közti szerződés alapján létrejött,

Csikszereda-Gyimesbükk-Palánka-Kománfalva vasútvonal részeként épült 1896-1897 között. Érdekesség továbbá, hogy ez volt a Magyar Királyi Államvasutak (mai nevén MÁV) legkeletibb őrháza.

Hosszú út után visszaértünk a szálláshelyre, ahol finom vacsorával vártak bennünket

4. nap (04. 12. szombat):

Ezen a napon a megcsodálhattuk a lélegzetelállító Békás-szorost és Gyilkos-tavat. A szoros tekintélyt parancsoló szikláiról félelmetes jégcsapok lógtak. A látvány magáért beszélt...

Ezután a gyönyörű Medve-tavat jártuk körbe, ahol érdekességgént megtudtuk, hogy azért nevezik Medve-tónak, mivel formája egy medvét ábrázol, illetve a sótartalma miatt akár 80 fokok is lehet a tó hőmérséklete. Megtudhattuk azt is, hogy meddőség, reumatikus tünetek, valamint gyulladásos megbetegedések gyógyítására is

alkalmas a víz.

Délután már újból Korondon voltunk, ahol helyi népi- és iparművészekkel találkozhattunk, akik által betekintést nyerhettünk a korondi hagyományőrzésbe. Csoportunk egyik fele egy szövőmesterrel ismerkedett meg, aki több mint egy 100 éves

szövőszéken mutatta be szövőtudását. Elmondása szerint ő az egyetlen a faluban, aki még ezzel foglalkozik a mai napig is. Tanári szakmája mellett nagy odaadással végzi ezt a szép mesterséget.

Másik csoportunk Máté Károly taplász mesternél járt. Ez a mesterség kifejezetten érdekes volt számunkra, mivel igazi kuriózumnak számít a környéken. A taplász mesterség lényege, hogy taplógombából készítenek különböző használati- és dísz tárgyakat. Ezt mi is megpróbálhattuk, ami több-kevesebb sikerrel sikerült is. A gyerekek

nagy örömeire kipróbálhattuk a tapló meggyújtását kovakő segítségével. Megtudtuk azt is, hogy a taplógomba elégetéséből származó füst nyugtató hatású. Aki akart, vihetett a megmaradt taplógombából otthonra is. A műhelyben taplógombából készült hűtőmágneseket is vásárolhattak a gyerekek.

6. nap (04. 13.vasárnap):

Reggel a kísérőtanárok szobaszemlét tartottak, ahol jórészt mindent rendben találtunk. Ezt a napot már csak hazautazással töltöttük. A buszban többen elaludtak. Út közben megálltunk a Királyhágónál is, ahol az élénk társulat lenyűgöző táj megpecsételte az amúgy is felejthetetlen kirándulást.

Délután fél három körül értünk a Főnix Aréna parkolójába, ahol már szülők vártak a gyerekekre. A diákok fáradtan, de csillogó szemekkel vették át a bőröndjeiket és indultak haza jól megérdemelt pihenésért.

Osztályfőnöki órán a 7.b osztály tanulóival közösen átnéztük a kirándulás alatt készült fotókat.

Felelevenítettük az átélt élményeinket, legkedvesebb emlékeinket. Közös kiválasztottuk a legjobb fényképeket, és ezekből fotókiállítást készítünk, amelynek segítségével bemutatjuk kirándulásunk legemlékezetesebb pillanatait. Ezeket a tablót az osztálytermünkben kifüggesztjük, hogy a többi osztály tanulói is betekintést nyerjenek a rájuk váró élményekbe, és megismerjék a helyszíneket. Bemutatjuk a pályázat programjait, amelyek felejthetetlen élményekkel gazdagították diákjainkat és kísérőiket egyaránt.

Az egész erdélyi kirándulás csodálatos és felejthetetlen volt. A gyerekek visszajelzései alapján elmondhatjuk, hogy nagyon élvezték az egészet. Örültek, hogy minden nap kaptak frissítő vizet, valamint ebédet. Sokat sikerült tanulni az erdélyi kultúráról, a székelyek mindennapi életéről, illetve jobban megértették, hogy milyen az elszakított területeken élni. Úgy gondoljuk, hogy hatással volt a gyerekekkel az egész Határtalanul! program. A célját a projekt elérte, mert ha még voltak olyan programelemek is, melyek nem kötötték le annyira a gyerekek figyelmét, mégis a legtöbb esetben csöndben, tisztelettel, átérzéssel hallgatták a történeteket, csinálták a feladatokat. Többen jelezték, hogy szülőikkel mindenképpen vissza fognak jönni Erdélybe. Így nem csak a program volt határtalan, hanem a jókedvük is!

Köszönjük a Debreceni Tankerületi Központnak a lehetőséget, a helyieknek pedig a kedves fogadtatást!